

بازار دارایی فکری و صندوقهای جسورانه، گام بلند به سوی اقتصاد دانش بنیان*

دکتر محمدجواد ایروانی

خرداد 1393

بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين و انه خير ناصر و معين

خدمت همه عزیزان حاضر در این جلسه پرشکوه، میلاد پرسعادت حضرت امام حسین بن علی علیه السلام را تبریک می‌گوییم و همینطور موالید مسعود آتی را خدمت شما تبریک گفته و تأسیس بازار دارایی فکری را توسط فرابورس ایران خدمت همه شما به ویژه جناب آقای دکتر صالح‌آبادی، آقای دکتر سعدی، آقای دکتر هامونی و شورای عالی بورس، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و همه دست‌اندرکاران و بالاخص جناب آقای دکتر ستاری معاونت محترم علمی و فناوری ریاست جمهوری تبریک می‌گوییم.

رویداد بسیار مهمی است، ایجاد این هماهنگی و به ثمر نشستن اندیشه بازار دارایی فکری یکی از کارهای مهم است؛ این نهادسازی یک نهادسازی اهرمی است که باعث جهش در تعاملات بین بخش‌های دانش و تولید است و اثرات فراوانی در آتیه خواهد داشت، یک نهادسازی معمولی نیست و بنده باید به مسئولین بورس کشور و مدیریت شایسته و ارزشمند و علمی آن تبریک بگویم که متناسب با نیازهای تأمین مالی در کشور انعطاف و نوآوریهای خوبی در بازار سرمایه داشته‌اند و انشاءالله باز هم خواهند داشت و یکی پس از دیگری بسترسازی برای نهادهایی که اهرمی هستند در بازار سرمایه صورت می‌پذیرد؛ به نظر می‌رسد که با توجه به استعداد خوبی که بازار سرمایه کشور دارد سهم آن در تأمین مالی ان‌شاءالله گسترده‌تر و بایستی چند برابر شود. نسبت تسهیلات بانکی به GDP در کشور ما علیرغم اینکه اقتصاد ما بانک‌پایه است در مقایسه با سایر اقتصادهای بانک پایه پایین هست و لازم است یک بازآرایی در تسهیلات و حتی خود ساخت تسهیلات بانکی هم صورت

* سخنرانی مراسم افتتاحیه رسمی «بازار دارایی فکری در شرکت فرابورس ایران» مرکز همایش‌های صدا و سیما

بگیرد که جهت‌گیریهای آن روشن بشود ولی می‌بینیم که این نسبت حتی در رابطه با کشورهای که در آنها بازار سرمایه محور توسعه هستند باز هم نسبت تسهیلات بانکی آنها به GDPشان بالاتر از کشور ما است. این مقایسه‌ها نشان می‌دهد که حتماً یک کار جدی باید صورت گیرد اما خود بازار سرمایه در ایران همین میزان تأمین مالی که دارد می‌تواند بیشتر باشد و به رشد تولید و اقتصاد ملی ما کمک بیشتری بکند، ظرفیت خوب، ظرفیت علمی خوبی داریم، مدیریت بورس ما از شفافیت و سلامت خوبی بهره‌مند است که بسیار مهم است به‌ویژه وقتی که اقتصاد توسعه جهشی پیدا می‌کند، وقتی امور اقتصادی بیشتر به مردم واگذار می‌شود درجه شفافیت و سلامت اقتصادی باید بالا برود تا بتوان با اعتمادسازی شکوفایی و فضای جدیدی ایجاد کند.

بند سوم از سیاستهای کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی و همچنین بند دوم از سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی تأکید ویژه‌ای بر اقتصاد دانش‌بنیان دارند. در یک تعریف عملیاتی می‌توان گفت، اقتصاد دانش‌بنیان وقتی نهادی می‌شود که چرخه تبدیل دانش به ثروت در آن عملیاتی شده باشد. در این چرخه باید طبق بند پنجم سیاستهای اقتصاد مقاومتی سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف سامان داده شود یکی از عوامل اصلی در اقتصاد دانش‌بنیان، تولیدکنندگان ایده هستند (که البته این ایده از لحاظ کمی و کیفی واجد استانداردهایی است) و راه‌اندازی بازار دارایی فکری در شرکت فرابورس در همین راستا قابل تحلیل و تقدیر است.

در سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی بر ساماندهی نظام ملی نوآوری تأکید شده است. منابع علمی نشان می‌دهند نظام ملی نوآوری در صدد ایجاد ارتباط اثربخش و کارآمد بین ارکان و اجزای فعال در حوزه دانش و نوآوری است که در این بین بحث نظام مالکیت معنوی و دارایی‌های فکری نقش مهمی دارد که می‌تواند مورد تأکید قرار گیرد.

اگر جهت تحقق این سیاست کلی نیاز به قانون وجود دارد این از آن دسته لوایحی است که اولویت کامل دارد و باید دوفوریتی در دولت و مجلس بررسی و تصویب شود تحقق سیاستهای اقتصادی مقاومتی با تشکیل ساختارهای متعدد و کمیسیونهای متعدد و جلسات متعدد خوب است

که بررسی شود ولی اینها فی‌نفسه آن را عملیاتی نمی‌کند الا اینکه ما یک چارچوب علمی برای تحقق آنها داشته باشیم که همه قوا و بخشها، دستگاہها به آن بپردازند یک نمونه برای تحقق سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی در حوزه دانش‌بنیانی اقتصاد را من در پایان ارائه می‌کنم.

ایجاد یک شبکه منسجم می‌تواند به قیمت گذاری صحیح ایده‌ها کمک کند. یک بخش از نظام ملی نوآوری که در قیمت گذاری ایده‌ها بسیار مهم است، بحث حمایت‌های مالی از ایده‌ها است. وجود چنین سازوکاری که به صورت عمده در صندوق‌های مشارکتی جسورانه مخاطره‌پذیر تجلی می‌یابد می‌تواند به نوبه خود در رونق بورس ایده بسیار مؤثر باشد.

و در شرایط خاص در واقع گام بعدی داشتن صدها «صندوق جسورانه» در کشور ما هست و من ترجمه مخاطره‌پذیر را زیاد نمی‌پسندم چون خطر در ادبیات فارسی مفهومی خیلی بالائی به ذهن متبادر می‌کند ولی ریسک‌پذیری را شاید بهتر می‌توانیم به جسارت ترجمه کنیم.

نگاهی به شاخص رقابت‌پذیری جهانی در سال 2014 – 2013 نشان‌دهنده رتبه 82 ایران است اما جالب است که در این شاخص یک سری زیرشاخصهایی ما داریم که رتبه ما را به شدت بالا می‌آورد و یک سری زیرشاخص‌هایی هم داریم که رتبه ما را به شدت پایین آورده که ما باید آنها را بهبود بخشیم در کل 148 کشور در شاخص رقابت‌پذیری جهان طبقه‌بندی می‌شوند ولی با نگاهی به زیرشاخص‌های تشکیل‌دهنده این شاخص نشان می‌دهد که در حوزه زیرساختی رتبه‌های بالائی داریم که نشانه ظرفیت‌های عظیم و فرصت طلائی کشور در این مقطع تاریخی می‌باشد.

در آموزش همگانی رتبه ششم جهانی، در تولید ناخالص داخلی رتبه هفدهم جهانی و در شاخص اندازه بازار داخلی هجدهم و در دسترسی به بازار خارجی رتبه بیست و پنجم و در شاخص «در دسترس بودن دانشمند و مهندس رتبه 37 و اعتماد عمومی به سیاستمداران رتبه 47 و در بهداشت رتبه 51 و گسترش کمی آموزش عالی رتبه 52 و در زیربناها رتبه 65 را داریم لیکن آنچه که رتبه ما را در شاخص کل به 82 تنزل داده رتبه‌های پایین در حوزه‌های زیر است.

رتبه	زیرشاخص
122	حفاظت از مالکیت معنوی
131	میزان حمایت از سرمایه گذاران
148	تورم
141	میزان آموزش کارکنان
121	شدت رقابت
130	رابطه پرداخت و بهره وری (علیرغم اینکه آموزه دینی ما لیس للانسان الی ما سعی خیلی روشن است مع الاسف ما رتبه 130 داریم. شما بهتر می دانید وقتی در سازمانهای اداری مان اضافه کار فیکس! داریم. و کارآنها تشریفاتی توزیع می شود اینها همه اشتباه و خلاف است و باید اصلاح شود.)
145	توان جذب نخبگان
120	بازاریابی
148	سهولت اخذ وام
110	مخارج شرکتها در R&D (توضیح اینکه بعضاً هم بودجه می گذارند ولی بودجه جذب نمی شود)
139	دسترسی به سرمایه گذاری مخاطره پذیر (یعنی صندوقهای جسورانه رتبه 139 که علیرغم رتبه بالای علمی کشور تعداد آن ناچیز است)

این رتبه بندی توسط مجمع جهانی اقتصاد (داووس) تهیه می شود و ما بایستی یک تحول در بهبود زیرشاخص های فوق ایجاد کنیم.

نتیجه می گیریم اولاً نیاز به یک تحول داریم برای تحقق این تحول بایستی در شاخص هایی که ضعف داریم که عمدتاً نرم افزاری و نیز قابل حصول هستند بایستی مقررات سازی و نهادسازی جدی بنمائیم.

نکته مهم این است که علاوه بر تخصیص مناسب منابع بخش دولتی برای پارکهای علمی و فناوری (که یک افزایش قابل ملاحظه ای هم در دولت جدید خوشبختانه پیدا کرد)، تقویت صندوق فناوری وابسته به معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری که در خدمت و کمک به شرکت های دانش بنیان هستند و همچنین تعیین و رصد تحقق نسبت های تحقیق و توسعه در بخش های تولیدی کشور بایستی ایجاد و تجربه صندوق های جسورانه در تبدیل علم به ثروت در جهان قابل ملاحظه است

و انشاءالله در این حوزه شاهد تحول چشمگیر باشیم یعنی بعد از بازار دارائیهای فکری شاهد تأسیس صندوقهای جسورانه باشیم نقش محوری بورس اوراق بهادار و مدیریت علمی و ارزشمند ریاست سازمان بورس و فرا بورس می تواند با تصویب سریع آئین نامه ضوابط تأسیس V.C ها و موافقت با تأسیس صدها صندوق تخصصی متناسب با استعدادهای فراوان کارآفرینان و نیازهای ملی در بخش های مختلف اقتصادی رشد قابل توجهی در اقتصاد دانش بنیان و در کل اقتصاد ملی ایجاد نماید. محوری را که اینجانب بایستی اشاره نمایم این است که در بخش نهادهای انقلابی تلاشهای خوبی صورت گرفته مقام معظم رهبری در سال 1388 به معدود نهاد اقتصادی که وابسته به دفتر هستند و تحت عنوان اصول موضوعه فعالیت های اقتصادی ابلاغ کردند که مأموریت اصلی دستگاههای اقتصادی تحت پوشش، اقتصادی صرف نبوده و کمک به زدودن محرومیت از چهره جامعه اسلامی می باشد. به منظور کمک به رفع استضعاف و محرومیت و توانمندسازی اقشار مستضعف فعالیتها در قالب یک سامانه واحد در دو بخش کاملاً مستقل محرومین و اقتصادی با رعایت الزامات مربوط صورت می پذیرد. اجرای برنامه توانمندسازی محرومین و تأمین مالی برای محرومین و سرمایه گذاری های مالی خطرپذیر و صندوقهای خطرپذیر و شراکت در سرمایه از مصادیق این گونه امور است. و نهادهای انقلابی همانطور که در نهادی سازی ها در بازار سرمایه نظیر شرکت های تأمین سرمایه پیش تاز بودند در حوزه صندوقهای جسورانه می توانند این پیش تازی را در خدمت به شکوفائی اقتصاد ملی و از همه مهم تر در نهادسازی برای گردآوری طرفهای گوناگون (همان گونه که در شرکتهای تأمین سرمایه همین کار را انجام دادند) از جمله مشارکت بخش خصوصی، دانشگاهها و صندوقهای وقفی (که ما به سازمان اوقاف صندوق های وقفی را پیشنهاد کردیم که فورومی درست کنند که با مشارکت طیف سرمایه گذاران نهادی شراکت هائی را جهت تأسیس صندوقهای جسورانه به منظور توسعه اقتصاد دانش بنیان و شکوفایی اقتصادی راه بیاندازند) و نقش راه گشائی همکاریهای نهادی، سرمایه گذاران خصوصی و سایرین را داشته باشند.

تجربه بنیاد برکت وابسته به ستاد اجرائی فرمان حضرت امام (ره) در حوزه صنعت دارو و یا کارآفرینی در مناطق محروم که سرعت خیلی خوبی گرفته و منابع بالائی را تخصیص داده اند و یا سازمان اقتصادی کوثر که در حوزه کشاورزی و منابع طبیعی نوآوری های خوبی داشتند از این جمله

است البته معدودی از بانکها هم کارهای خوبی کردند که ما همواره مشوق بانکها بودیم که بانکها خود را به یک روش سنتی اعطای تسهیلات محدود نکنند و نهادسازی‌های مشخصی برای تبدیل ایده به ثروت داشته باشند که خوشبختانه در بانکهای ملت، پاسارگاد و کشاورزی انجام شده است. از منظر حمایت از حقوق مالی فعالیت‌های انجام شده در سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در حوزه ثبت مالکیت صنعتی و فعال شدن آنها در WIPO در جهت کمک به صاحبان ایده هست و باید از آقای دکتر توپسرکانی، دکتر کیانی و همه همکارانشان که اقبال خوبی به این مسئله داشتند تشکر بکنیم. اصولاً سازمان ثبت اسناد و املاک کشور روی شفاف‌سازی کارهای خوبی کردند مثلاً طرح کاداستر را که در 98 درصد شهرهای کشور انجام شده یکی از کارهای ارزشمند است امیدوارم در آینده نزدیک برای نهایی شدن طرح کاداستر در پهنه کل کشور چه شهری و چه غیرشهری جشنی داشته باشیم زیرا زیرساخت و کمک بزرگی برای رشد اقتصادی کشور است. در کل صندوقهای جسورانه در حوزه‌ها و صنایع گوناگون ضرورت دارد و کارهای پراکنده هم انجام می‌شود اخیراً یک شرکت نفتی صندوق جسورانه نفتی با همکاری دانشگاه صنعتی شریف ایجاد کرده است ولی دامنه کار با توجه به اینکه تعداد گسترده‌ای از فارغ‌التحصیلان و نیروهای متخصص و کارآفرینی و صاحبان فکر و اندیشه را در این مقطع زمانی داریم باید در این حوزه یک کار جهشی صورت بگیرد، یک اتفاق خیلی مهم باید صورت بگیرد تا بتوانیم ما از این ظرفیت برای رشد جهشی اقتصاد خودمان کمک بگیریم. یعنی بازار سرمایه ما این ظرفیت را ندارد که با نهادسازی‌های مختلف بتواند سهم قابل مقایسه و بالایی را نسبت به بازار پول در توسعه و شکوفایی اقتصادی ملی ما داشته باشد قطعاً این ظرفیت را دارد. صندوقهای جسورانه یکی از این الگوهای بارز است کارآمدی صندوقهای جسورانه این الگو را متمایز می‌کند به‌رحال اگر هر کسی که ایده ای دارد بداند که نهاد مالی مشخصی با سازوکار مشخصی برای اجرایی شدن ایده اش و تولید ثروت فراهم می‌کند آنگاه امیدوارتر وارد میدان می‌شود و سرمایه‌گذاران نیز می‌دانند که سرمایه‌گذاری روی یک ایده حامیانی دارد که امکان تولید ثروت را امکان‌پذیر می‌سازند. موتور محرک پیشرفت‌های فناورانه، ایده‌های کاربردی خلاقانه‌ای است که در ذهن کارآفرینان، مخترعان و مبتکران شکل می‌گیرد و با پیگیری جدی آنان در قالب کسب و کاری جدید به بار

می‌نشینند و که لازمه یک اقتصاد دانش بنیان است. اما اغلب این کارآفرینان، فارغ التحصیلان جوان و خوش فکری ولی فاقد تجربه هستند که برای موفقیت در بازار رقابتی نیازمند دانش و تجربه مدیریتی، منابع مالی کافی و شناسایی بازارهای هدف هستند.

امروزه کلید حل مشکل در دست سرمایه گذارانی است که با تکیه بر تخصص و با تقبل مخاطرات، فعالانه با کارآفرینان همراه شده و با هدف کسب سود و توسعه دانش و تکنولوژی، نقاط ضعف آنان را پوشش می‌دهند و با خرید حق بهره برداری از دانش مخترعان و یا شراکت با ایشان به یکی از حلقه های اصلی سیستم تامین مالی نوین تبدیل شده اند.

یکی از روشهای مطلوب حمایت از کارآفرینان، مخترعان، مبتکران و صاحبان ایده، مشارکت در تجاری سازی طرح با صاحبان طرح بوده که ضمن حفظ مالکیت فکری طرح، صاحب طرح نیز در موفقیت یا شکست آن شریک می‌گردد و مخترع را در مسیر تجاری سازی ایده با سرمایه گذار همراه می‌سازد.

به دست آوردن وجوه مورد نیاز برای راه اندازی کسب و کارها، همواره به عنوان یک چالش برای کارآفرینان مطرح بوده است. فرایند به دست آوردن وجوه مورد نیاز ممکن است ماهها به طول انجامد و کارآفرینان را از ایجاد کسب و کارهای جدید منصرف کند. بسیاری از بنگاههای دانش بنیان کوچک و یا در شرف تاسیس و کارآفرینان برای ایجاد کسب و کار قادر نیستند تا از طریق آورده و یا اخذ وام از بازار پول به دلیل فقدان وثایق کافی تامین مالی کنند.

از سوی دیگر، بدون تامین مالی کافی کسب و کارهای نوپا هرگز به موفقیت نخواهند رسید و کمبود سرمایه گذاری عاملی موثر در شکست بسیاری از کسب و کارهاست. با این حال به دلیل نرخ بالای شکست در کسب و کارهای کوچک جدید، موسسات مالی تمایل چندانی به قرض دادن وجوه یا سرمایه گذاری در آنها ندارند. لذا بورس دارائی فکری و هم چنین تامین مالی طرح های نوآورانه نوع خاصی از روش های تامین مالی می باشد که موضوع سرمایه گذاری جسورانه (Venture Capital) است.

سرمایه گذاری جسورانه در ایران

در ایران تامین مالی کارآفرینی و تجاری سازی ایده ها برپایه سرمایه گذاری جسورانه مغفول واقع شده است. در حال حاضر مراکزی از قبیل معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، بنیاد ملی نخبگان، پارک های علم و فناوری، سازمان صنایع کوچک، صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن، سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران، بنیاد برکت، فن بازار ملی ایران، دفتر همکاریهای فناوری ریاست جمهوری، صندوق توسعه فناوریهای نوین، صندوق مالی توسعه تکنولوژی ایران، صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه الکترونیک ایران و مراکز مشابهی وجود دارند که کارآفرینان برای حمایت های مالی می توانند به آنها مراجعه کنند ولی بازار هدفمند و متمرکزی برای رودررویی سرمایه گذاران بالقوه بخش خصوصی و تا پیش از تشکیل بازار دارایی فکری در فرابورس ایران وجود نداشته است.

باتوجه به تغییراتی که در سطوح مختلف فناوریهای نوین کشور ایجاد گردیده است و ایران را حداقل در منطقه خاورمیانه از نظر استعدادهای برتر، ممتاز و شایسته ساخته است، ضرورت بازبینی مجدد در سیستمهای متنوع تامین مالی کارآفرینی و حمایت از طرحهای دانش بنیان کاملاً محسوس است.

دلایل زیادی مبنی بر ضرورت تعریف ساختاری سازمان یافته و نظام مند برای الگوسازی در حیطه تجاری سازی ایده های نوین و طرحهای تحقیقاتی وجود دارد. از آنجاکه در ساختارهای تامین مالی اینگونه طرحها نکته اصلی وجود سرمایه ابتدایی برای راه اندازی کسب و کار است، اگر صاحب طرح یا مخترع نتواند منابع مالی مورد نیاز اولیه و حتی ضمانتهای لازم برای سرمایه گذار را فراهم آورد اولین قدم با مشکل تامین مالی روبرو خواهد شد.

وجود بستر رویایی عرضه و تقاضای طرحها و ایده های دانش بنیان و ساختارهای تامین مالی کارآفرینان لازمه توسعه صنایع دانش محور و نوآوری در کشور است. تشکیل صندوقهای سرمایه گذاری جسورانه و توسعه تفکر سرمایه گذاری در طرحهای دانش بنیان جایگاه ویژه ای در تکمیل چرخه تبدیل علم به ثروت خواهد داشت. برای تحقق این هدف می باید مقدمات لازم برای مدیریت تخصصی صندوقهای سرمایه گذاری جسورانه و برنامه های توسعه فرهنگ سرمایه گذاری جسورانه

در کشور طراحی شود و از نیروهای توانمند علمی و اجرایی در دو بخش اسمی و واقعی اقتصاد بهره گرفته شود.

ضرورت توجه جدی به سرمایه گذاری مخاطره پذیر در ایران

در مدل‌های سنتی فرآیندهای تأمین مالی به شکلی غیرفعال و صرفاً با بررسی‌های اولیه بر روی طرحها و با اعطای وام از سوی نهادهای مالی ادامه می‌یافت، اما در دنیای کنونی سرمایه اصلی توسعه شرکتهای نوپا از سوی عده ای از سهامداران و سرمایه گذاران مخاطره پذیر تأمین میگردد که کسب بازدهی و دریافت سود عملیاتی بیشتر برای ایشان مهمتر و جذابتر از بازگشت سرمایه و پرداخت اقساط وام است.

در شروع یک کسب و کار جدید لازم است تا طرحها و پروژه های موردنظر در چارچوب واحدی تشکیلاتی و با تعیین ساختار سازمانی و تعریف مدل‌های اقتضایی کسب و کار توسط مدیران متخصص طراحی شود و به صورت جدی خود را برای فعالیت و رقابت در شرایط حساس بازار و رقبا و فضای متغیر فناوریهای روز دنیا آماده سازد. در الگوهای سرمایه گذاری مخاطره پذیر به موضوع تخصص مدیران توجه جدی شده و با تعیین هیأت مدیره توانمند و آشنا به صنعت نظارت و کنترل حرفه ای اعمال گردد.

بسیاری از کارآفرینان و شرکتهای کوچک و نوپا در راه اندازی واحدهای تولیدی و یا خدماتی جدید آنطور که باید با ادبیات سرمایه گذاری و عملیاتی رایج در شرکتهای آشنا نیستند. تهیه برنامه های اجرایی، بکارگیری استراتژیهای عملیاتی، برآوردهای مالی و و پیش بینی بازار جملگی در تخصص و حوصله این افراد نیست. صندوقهای سرمایه گذاری جسورانه تخصصی، با ایجاد بستر جهت مشارکت با گروهها، شرکتهای و افراد و نهادهای متخصص در صنعت، شرایط را برای گام نهادن کارآفرینان در عرصه تجاری فراهم می‌آورند.

برای تحقق این هدف می باید مقدمات لازم برای مدیریت تخصصی صندوقها توسعه فرهنگ سرمایه گذاری جسورانه در کشور طراحی شود و از نیروهای توانمند علمی و اجرایی در دو بخش علم و تأمین مالی بهره گرفت. در سرمایه گذاری مخاطره پذیر تصمیم گیری و هدایت برنامه های شرکت

متکی به تصمیمات و سلايق شخصی خاص نخواهد بود بلکه الگوها، روشها و استراتژيها توسط کارشناسان بررسی و تحليل میشود و منافع ذينفعان در قالب راهبرد سرمايه گذاري جسورانه به صورت هوشمند پردازش می شود.

بازار سرمايه و سرمايه گذاري جسورانه

بازار سرمايه با دو شيوه فراهم آوردن امکان خروج سرمايه و نيز تسهيل تزريق سرمايه عموم به صنايع مخاطره پذير به ياری سرمايه گذاري جسورانه می شتابد. تشكيل بازارهای اوراق بهادار ویژه که شرايط پذيرش آسان تری نسبت به ديگر بازارهای مشابه دارند عمده ترين سازوکار ارتباطی بازار سرمايه و اين نوع سرمايه گذاري را فراهم می آورد و افزون بر آن بر تخصصی تر شدن بازار اوراق بهادار می انجامد. بازارهایی همچون بازار سرمايه گذاريهای انگلستان (Alternative Investment Market)، بورس سرمايه گذاري جسورانه تورنتو (Toronto Venture Exchange) و همچنين بازار بين المللی دارایی فکری آمریکا (Intellectual Property Exchange International) نمونه هایی از اين دست هستند.

سرمايه گذاريهای جسورانه لازمه تکميل زنجيره علم و فناوري و تبديل شدن ایده ها به علم و فناوري و در نهايت توليد و عرضه در بازار است. تشكيل بازار ثانويه برای سرمايه گذاريهای جسورانه ضمن فراهم نمودن نقدشوندگی با ايجاد جذابيت و کاهش ريسکهای مرتبط شرايط بسيار مناسبی برای تجاری سازی ایده ها و تأمین منابع مالی لازم در اين خصوص فراهم می آورد. توسعه اين صنعت به نوبه خود در حفظ و تقويت انگيزه نخبگان و همچنين حمايت از شرکت های دانش بنیان مؤثر و راهگشا خواهد بوده و موجب تقويت و تثبيت مسير رشد علمی کشور می گردد.

بازار سرمايه ايران می بايد بوسيله بازار دارایی فکری فرابورس ايران بستر توسعه اقتصاد دانش بنیان در راستای سياستهای کلی اقتصاد مقاومتي گردد. از حيث توسعه بازار، تقويت تقاضا و تنوع گزینه های تأمين مالی به منظور افزايش نقد شوندگی محرک طرف عرضه و انگيزش مخترعان خواهد بود. از لحاظ حقوق مالکيتی تقويت ساختار حقوقی دارایی های معنوی و حرکت به سمت

تطبیق با استانداردهای حقوق مالکانه در سطح بین المللی به منظور کاهش ریسک سرمایه گذاران ضروری است. در دعوی بزرگ حق مالکیتی امروز در جهان همچون دعوی دو شرکت Apple و Samsung بحث بر سر تشابه نسبی طراحی است و کپی برداری صرف به هیچ وجه امکان پذیر نیست.

نقش صندوق های سرمایه گذاری در تأمین مالی پروژه های جسورانه

1- مشارکت در مدیریت شرکت ها

نقش سرمایه گذاران جسورانه در تأمین منابع مالی خلاصه نمی گردد و آنها نسبت به وضعیت عملکردی شرکت های سرمایه پذیر خود موضعی انفعالی خواهند داشت. این سرمایه گذاران بدلیل مشارکت در مالکیت شرکت های نوپا، خود را در قبال موفقیت آنها متعهد می دانند و بیشترین سعی را دارند که با کمک به موفقیت شرکت های سرمایه پذیر، سود سرمایه گذاری خود را افزایش دهند. این سرمایه گذاران که بیشتر افراد باتجربه و متخصص در صنعت مربوطه هستند، با اتکا به تجربه های حاصل از کمک به شرکت های مشابه، فعالانه وارد عرصه می شوند.

ارتباطات فردی و سازمانی این سرمایه گذاران، در بیشتر مواقع راهگشای شرکت های نوپا است، زیرا مدیریت شرکت های نوپا بیشتر در اختیار کارآفرینانی است که تجربه مدیریتی کافی ندارند. بازاریابی راهبردی و برنامه ریزی نیز از دیگر حوزه هایی است که این سرمایه گذاران در آنها بسیار موثرند. بنابراین، سرمایه گذاران جسورانه با مشارکت در مدیریت شرکت های سرمایه پذیر نوپا، به ارزش افزایی می پردازند و نقش کارآفرینی آنها چشم گیر تر از نقش تأمین کنندگی منابع مالی است.

2- ارزیابی مدیریتی

همانگونه که در تعریف منابع مالی جسورانه آمده است، این منابع بیشتر در شرکت های جوان و نوپایی سرمایه گذاری می شود که رشدی سریع دارند و بطور ذاتی به واحدهای اقتصادی مهمی تبدیل می شوند. اما تشخیص این توان ذاتی به هیچ وجه کار ساده ای نیست زیرا ممکن است این شرکتها در مراحل باشند که هنوز هیچ محصول واقعی یا بنگاه سازمان یافته ای وجود نداشته باشد.

بهمین دلیل این گونه سرمایه گذاری ها با خطر فراوانی روبرو هستند. لذا لازم است در مرحله نخست ارزیابی بسیار دقیقی از این شرکت ها بعمل آید.

مهمترین شاخص ارزیابی شرکت های نوپا، وضعیت گروه مدیریتی آنها است. بررسی وضعیت مدیریتی به سبب ماهیت غیر ملموس آن به تجربه و دانش فراوانی نیاز دارد و مهارت های خاصی از جمله انسجام و وحدت، سابقه، تعهد، دانش تجاری، برخورداری از تمامی مهارت های تخصصی لازم و تمایل به پذیرش مشاور را می طلبد. و انجام این ارزیابی ها، توانمندی های ویژه ای را از سوی صندوق های سرمایه گذاری در پی خواهد داشت.

3- ریسک پذیری

اهمیت سرمایه گذاری جسورانه در توسعه تکنولوژی و رشد اقتصادی، بیشتر به ویژگی ریسک پذیری باز می گردد. کارآفرینانی که طرح و ایده نو در سر دارند و به موفقیت اقتصادی آن باور دارند به سبب عدم دسترسی به منابع مالی کافی در مسیر حرکت خود متوقف می شوند. ویژگی های خاص شرکت های کوچک و متوسط، دریافت منابع مالی از بانک ها و دیگر کانالهای سنتی تامین مالی را برای پروژه های پرخطر مبتنی بر تکنولوژی پیشرفته بسیار دشوار کرده است.

ریسک پذیری از ویژگی های اصلی سرمایه گذاری های جسورانه بشمار می رود و نقش بسزایی در توسعه تکنولوژی دارد. ریسک پذیری به مجموعه شرایط وابسته است که یکی از آنها ایجاد مشوق هایی برای مدیریت صندوق هاست تا درقبال سرمایه گذاری های مطمئن پاداش دریافت نمایند و در قبال شکست بی تفاوت نباشند.

4- مشارکت در مالکیت شرکت ها

مشارکت در مالکیت شرکت ها از ویژگی های اصلی و ماهیتی سرمایه گذاری جسورانه بشمار می رود. وام دادن با مفهوم سرمایه گذاری جسورانه همخوانی ندارد و خلا موجود در تامین مالی پروژه های نوآورانه و مبتنی بر تکنولوژی های پیشرفته را پر نمی کند. زمانی که صندوق های سرمایه گذاری

جسورانه در مالکیت شرکت ها سهیم می شوند، از هر ابزاری برای کمک به موفقیت این شرکت ها استفاده می کنند.

مشاوره های مدیریتی و برنامه ریزی در کمک به شرکت های نوپا مبتنی بر تکنولوژی مطرح می گردد. و این کار به معنای پیوند نظام مند ایده و تخصص کارآفرینان جوان با تجربه و تخصص کارشناسان صندوق های سرمایه گذاری جسورانه است که این پیوند می تواند ضامن تجاری سازی موفق نوآوری های تکنولوژی در کشور و به عبارتی تحقق اهداف توسعه تکنولوژی باشد.

5- توجه به شرکت های نوپا

سرمایه گذاری جسورانه می تواند در مراحل مختلف رشد شرکت ها صورت پذیرد. این مراحل را می توان به مراحل ابتدایی ، رشد و گسترش تقسیم کرد. این نوع سرمایه گذاری طیف وسیعی است که در یک سوی آن ریسک به بالاترین حد خود می رسد و افق زمانی خروج از سرمایه گذاری نیز طولانی تر می شود. در مرحله ابتدایی معمولا کارآفرینانی با ایده ها و نوآوری های جالب وجود دارند و در بسیاری از موارد، حتی ساماندهی مناسبی در قالب شرکت ندارند.

ارزیابی ظرفیت این طرح ها بسیار دشوار است و نیازمند مهارت های ویژه ای با افق زمانی هدف می باشد. در سوی دیگر ، سرمایه گذاری در شرکت های ثبات یافته با ارزیابی آسانتر و سود کمتر همراه می باشد. در کل تاثیر سرمایه گذاری بر توسعه تکنولوژی و ارتقای کارآفرینی زمانی پررنگ تر می شود که جهت گیری اصلی آن بسوی مقاطع آغازین چرخه کسب و کار یعنی سرمایه گذاری در مراحل ابتدایی رشد شرکت ها یا همان شرکت های نوپا و نوآور است.

6- دیدگاه بلندمدت

سرمایه گذاری جسورانه برای کسب سود بدون در نظر داشتن دیدگاه بلند مدت امکان پذیر نمی باشد . اساسا دیدگاه کوتاه مدت در توسعه تکنولوژی جایی ندارد و اگر دیدگاه کوتاه مدت بر صندوق های سرمایه گذار حاکم شود، این صندوق ها از مفهوم سرمایه گذاری جسورانه دور می شوند و در راستای اهداف توسعه تکنولوژی گام بر نخواهند داشت و عملکرد آنها مانند موسسه های مالی و بانکها می شود.

7- مدیریت حرفه ای

لازمه سرمایه‌گذاری جسورانه تامین مالی شرکت‌های نوپا و مبتنی بر تکنولوژی است. تصمیم‌گیری درباره انتخاب پروژه‌های مناسب برای سرمایه‌گذاری از اهمیت خاصی برخوردار است و باید بگونه‌ای باشد که بازگشت سرمایه را در بالاترین اندازه برساند و از خطر موجود به میزان زیادی بکاهد. سرمایه‌گذاری جسورانه باید خدمات دارای ارزش افزوده همچون پیاده‌سازی مفاهیم مدرن مدیریت بنگاه، برنامه ریزی راهبردی و مشاوره مالی و حقوقی را به شرکت‌های سرمایه‌پذیر ارائه کنند.

جمع بندی

به منظور توسعه بازار دارایی‌های فکری و گسترش ارتباط صنعت و دانشگاه و در راستای توسعه اقتصاد دانش بنیان با محوریت اقتصاد مقاومتی تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری جسورانه تخصصی در حوزه‌های با مزیت نسبی پیشنهاد می‌گردد. این صندوقها می‌توانند طرحهای سرمایه‌گذاری مرتبط متعددی را با تیم کارشناسی تخصصی مورد مطالعه قرار داده و با رعایت دستورالعمل‌های مبتنی بر ریسک‌پذیری در آنها سرمایه‌گذاری می‌کنند.

این ساختار ضمن تامین مالی طرحها نقش سیاستگذاری و نظارت بر آنها را نیز به عهده داشته و رابطه بین تامین کنندگان منابع مالی و صاحبان طرح و مخترعان مبتنی بر مشارکت خواهند بود.

با توجه به اهمیت شناسایی طرحهای سرمایه‌گذاری مبتنی بر مزیت‌های نسبی منطقه ای و بخشی، معرفی بیشتر ظرفیتهای بازار دارایی فکری به کارآفرینان و نهادهای مختلفی همچون شهرکهای علمی تحقیقاتی، مراکز رشد و نوآوری، پارکهای فن آوری، مراکز پژوهشی، نهادهای مرتبط دولتی و غیره می‌توانند موجبات توسعه این بازار را فراهم سازد.

همچنین همانگونه که سرمایه‌گذاری جسورانه منشا شکل‌گیری اکثریت شرکتهای بین‌المللی فعال در صنعت فن آوری اطلاعات بوده است توسعه سرمایه‌گذاری جسورانه در کشور میتواند موتور محرک توسعه روزافزون جنبش نرم‌افزاری که از نیازهای امروز کشور است گردد.

همچنین همانگونه که سرمایه گذاری جسورانه منشا شکل گیری اکثریت شرکتهای بین المللی فعال در صنعت فن آوری اطلاعات بوده است توسعه سرمایه گذاری جسورانه در کشور میتواند موتور محرک توسعه روزافزون جنبش نرم افزاری که از نیازهای امروز کشور است گردد.

به منظور بسترسازی مناسب اجرای طرحهای سرمایه گذاری جسورانه و ایجاد انگیزه در سرمایه گذاران می باید به نحو مناسبی بازار ثانویه ای برای سرمایه گذاران چنین طرحهایی ایجاد گردد. بنابراین تشکیل بازار ثانویه سازمان یافته جهت خرید و فروش شفاف مالکیت این سرمایه گذاریها و افزایش نقدشوندگی و کاهش مخاطراتی همچون چالشهای مابین سرمایه گذار، ارکان صندوق و کارآفرین در موضوعاتی از قبیل نظریه نمایندگی پیشنهاد می گردد.

بدین منظور لازم است سازمان بورس اوراق بهادار ساز و کاری را در این زمینه تدارک ببیند و با ایجاد بازار ثانویه ضمن ایجاد شفافیت در اجرای ساختار سرمایه گذاریهای جسورانه با ایجاد تمهیدات لازم جهت تشکیل صندوقهای سرمایه گذاریهای جسورانه جهت تجهیز منابع از سرمایه های خرد و کلان موجبات گسترش چنین سرمایه گذاریهایی را فراهم آورد و امکان تبادل این سرمایه گذاریها را در مراحل مختلف برای سرمایه گذاران ایجاد نماید.

در ابتدای سخن قول دادم کار مفصلی را اینجا دارم که شاید در حوصله این جلسه نباشد که مختصراً مطرح می نمایم در مورد «مدل چگونگی تحقق ابلاغ سیاستهای کلی» کاری را انجام دادم که آنرا به همایش تقدیم می کنم. ما باید بالاخره نقشه راه برای تحقق این سیاستها داشته باشیم و همه دستگاهها کمک کنند به دستگاههای اصلی و متولی اصلی تا بتواند سیاستها را محقق کند. یک تعامل خیلی بالا را می طلبد. برای این کار ما گفتیم در هر بند سیاستهای کلی یک قابلیت کلیدی وجود دارد مثال می زنم بند سوم سیاستهای کلی تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی گسترش اقتصاد دانش بنیان است مثلاً حمایت قانونی از حقوق اشخاص حقیقی و حقوقی قابلیت کلیدی^۱ در این حوزه است و ایجاد نظام حقوقی و قضائی خاص برای مالکیت معنوی و دارائی فکری عامل حیاتی

۱. KEY CAPABILITY

موفقیت^۲ این قابلیت کلیدی است یعنی نظام حقوقی و قضایی خاص باید به اختلافات در حوزه دانش‌بنیان داوری کند. یعنی در موضوعات مربوط با ایده و مالکیت معنوی حتماً شعب خاص و دادگاه خاص می‌خواهد و همین طور عامل حیاتی موفقیت دیگر می‌تواند «طراحی و استقرار سیستم حفاظت از مالکیت معنوی» باشد در گام بعدی برای هر کدام از عوامل حیاتی موفقیت یک شاخص کلیدی عملکرد^۳ تعریف می‌کنیم این الگوی هر می یک نمونه است هر CSF می‌تواند تعداد KPI بیشتری هم داشته باشد و فقط برای نمونه دو مورد برای هر CSF دیده شده یعنی با شاخص حمایت تعرفه‌ای از کالاها و خدمات دانش‌بنیان یا با شاخص حمایت و تشویق صادرات کالاها و محصولات دانش‌بنیان می‌توان تحقق این بند سیاست کلی را سنجش کرد یعنی میزان عوارض در مورد کالای وارداتی مشابه یا اینکه شاخص حمایت مالی از فعالیتهای تجاری دانش‌بنیان یکی از CSFهای قابلیت کلیدی «تبدیل دستاوردهای پژوهشی به فناوری و گسترش آن» هست. پس همه سیاستهای کلی یک قابلیت کلیدی دارد و متناسب با آن باید عوامل حیاتی موفقیت آن تعریف بشود و بعد KPI مرتبط به CSF و این زنجیره اطمینان‌بخشی برای رصد تحقق است. به نظر بنده این مدل یک نوع همفکری، همدلی و هم‌زمانی در بخشهای گوناگون ایجاد می‌کند که هر کسی الف - چه وظیفه‌مندی دارد؟ ب - چه نوع تعاملی باید داشته باشد؟ تا در تحقق اینها موفق باشد و باید این فرایند را پایش کنیم در این حالت رصد به راحتی عملی است و گرنه حرفهای کلی زدن و فرافکنی سهل است پاره‌ای مواقع هم می‌بینید در یک بخشی مدیریت بسیار فعال است می‌خواهد جهش بکند بخشهای دیگر هماهنگی لازم را ندارند. در این مثال حمایت مالی از فعالیتهای تجاری دانش‌بنیان یک CSF دیگر است که شاخص نسبت منابع مالی ارائه شده به طرحهای دانش‌بنیان به کل منابع تخصیصی از بودجه عمومی دولت می‌تواند باشد یا می‌تواند نسبت به کل بودجه شرکتهای دولتی باشد یا اینکه این نسبت می‌تواند در رابطه با R&D حتی شرکتهای خصوصی هم باشد ببینیم اصلاً در حوزه R&D چه قدر عمل می‌کنند. یا اینکه تعداد صندوقهای جسورانه در بازار سرمایه ما چقدر است ما مقایسه می‌کنیم با دنیا همه کشورهایی که راه رشد را پیمودند، چه آمریکا، چه ژاپن، هند، برزیل یا سوئد و اینهایی که توفیقات جهشی داشتند مثل چین همه در حوزه تأسیس صندوقهای جسورانه بسیار قوی

۲. CRITICAL SUCCESS FACTOR

۳. KEY PERFORMANCE INDEX

عمل کردند (شماي الگو در صفحه آخر گزارش). يا اين كه آيا ما يك ويندويي در تسهيلات بانكها داريم كه به طرح‌هاي جسورانه تسهيلات بدهند يا اينكه بانكها محافظه‌كارانه به اين مسائل كاري ندارند شما آرايش ساخت تسهيلات اعتباري بانكها را ملاحظه كنيد اصلاً چيز خوبي نيست و براي اين است كه هيچ موقع منتشر نمي‌كنند. زيرا جهت‌گيري‌هاي اقتصادي تسهيلات آنها عموماً قابل دفاع نيست زيرا توليدمحور نيستند بلكه پس از خصوصي‌سازي بانكها صرفاً به بيش‌بود سود مي‌انديشند. بنابر اين يك شاخص مي‌تواند ويندويي خاص تسهيلات به طرح‌هاي خطرپذير در بانكهاي ما باشد. معتقد هستيم براي رصد هم نبايد تعداد شاخص‌ها را گسترده كرد بلكه فقط در يك الگوي پايش كنيم اين يك نمونه رصد تبديل علم به توليد و ثروت است البته من براي همه سياستها چنين الگويي را پيشنهاد كردم و آن را منتشر نمودم. در پايان به سياست‌هاي كلي اقتصاد مقاومتی اشاره كنم.

افق خيلي روشني پيش روي اقتصاد ما است اگر مسيرهايي كه بايد طی كنيم انجام بدهيم اگر مقرراتي را كه لازم است تدوين و وضع بكنيم اقتصاد دانش‌بنيان يكي از ده مضامين و مؤلفه‌هاي مهم سياست‌هاي كلي اقتصاد مقاومتی است اولين آنها مشاركت مردم در حوزه اقتصاد و عدالت‌بنیانی آن است دومي دانش‌بنیانی اقتصاد در اين سياستها است سومين مضمون اقتصاد مقاومتی درون‌زائی و توليدمحوری است سياست‌هاي كلي اقتصاد مقاومتی در واقع تقويت، اصلاح و تقويت نظام مالي به طور كلي چه بازار سرمايه، چه بازار پول در جهت توجه به بخش واقعي اقتصاد و توليد، سلامت و شفافيت اقتصادي است، تأكيد مي‌كنم چون طبق قانون اساسي اينها سند هستند و از حوزه كلييات خارج و بايد به اجرا دربيانند و همه اين محورها نويد جهش در اقتصاد ملي است.

در پايان باز هم تأسيس بازار دارايي فكري را كه گام ارزشمند در شكل‌گيري اقتصاد دانش‌بنيان است به همه دوستانى كه در ايجاد آن سهم داشتند تبريك مي‌گويم و براي همه شما آرزوي سلامتی دارم. والسلام عليكم ورحمت‌الله.

محمدجواد ايرواني

مقدماتی

نقشه راه (عوامل حیاتی موفقیت و نقش آفرینان راهبردی) تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی

سایر	مردم، رسانه ها بنگاه ها	وزارت صنایع، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت رفاه و تعاون اجتماعی و...	وزارت اقتصاد دولت	سیستم بانکی وزارت اقتصاد دولت	سیاستها دستگاها
سایر سیاستها	سیاستهای اجتماعی، فرهنگی	سیاستهای تولیدی / تجاری	مالی: ارز - مالیات	سیاست های پولی	مؤلفه ها / مضامین
	تشویق و ترغیب همکاری های جمعی با استفاده از سرمایه اجتماعی غنی فرهنگ اسلامی ایرانی	1- تسهیل کسب و کار کوچک و متوسط، برنامه ریزی و حمایت توسط دولت 2- تعاونیهای سهامی عام 3- تسهیل تأسیس شرکت های اقتصادی - اجتماعی 4- تعاونیهای فراگیر ملی 5- انواع تعاونیها 6- سهام عدالت	بازار سرمایه مستعد مشارکتها به ویژه سرمایه ای اندک	تأمین مالی در سیستم بانکی اصلاح شرکت های کوچک و متوسط	مشارکت حداکثری آحاد جامعه در فعالیت های اقتصادی عدالت: ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم درآمد و متوسط تسهیل همکاری های اقتصادی جمعی
	1- ساماندهی نظام ملی نوآوری 2- اجرای نقشه جامعه علمی کشور	1- توسعه پارکهای علمی و فن آوری 2- توسعه شرکت های دانش بنیان 3- افزایش سهم تولید و صادرات محصولات دانش بنیان	نهادسازی صندوقهای جسورانه و یا خطرپذیر رمز موفقیت تحقق اقتصاد دانش بنیان	1- سیاست های پولی در خدمت نوآوریها 2- تسهیلات خرد	اقتصاد دانش بنیان و رشد پویا
	تبلیغ و ترویج مصرف کالاهای ایرانی	1- برنامه ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی منطقه ای و بین المللی (و نه صرفاً نیاز داخلی) 2- تکمیل زنجیره ارزش تولیدات در کل محصولات 3- سهم بزرگ عادلانه عوامل تولید از زنجیره تولید تا مصرف (اصلاح ساختار توزیع - شفافیت و روان سازی نظام توزیع و قیمت گذاری) توسعه تجارت الکترونیک، رفع انحصارات توزیعی 4- جلوگیری از واردات غیر ضرور و رصد تخلفات مستمر در این مورد در کلیه سطوح همراه با رصد انحصارات در این حوزه 5- فعال کردن تمامی صندوقهای حمایتی تولیدی	1- حمایت همه جانبه از بازار بورس 2- جلوگیری از رونق سفته بازی 3- گسترش ابزارهای تأمین مالی در بازار سرمایه 4- نهادی کردن مالیات بر ارزش افزوده 5- صندوق توسعه ملی 6- صندوق ریالی تثبیت بازار سرمایه	1- تولیدمحور شدن ساختار تسهیلات بانکی 2- اولویت به سرمایه گذاری در تأمین مالی 3- صندوق ثبات ارزی	درون زائگی، تولیدگرایی و توجه به بخش واقعی اقتصاد
	نقش آفرینی افکار عمومی در مسیر تحقق مدیریت مصرف و ارتقاء کار آفرینی	چابگی و انعطاف ساختارها و داشتن سناریوهای گوناگون توسط دستگاهها در شرایط متصوره محدودیت	1- تأمین مالی و ابزارهای متناسب با شرایط 2- انضباط مالی	1- مدیریت منابع و انضباط پولی 2- تنوع بخشی ظرفیت سازی های بین المللی و روابط دوجانبه و باز آرایش پیوندها 3- معاملات ناخت	استحکام درونی و مقاوم سازی در مقابل فشارها (واکنش هوشمند و فعال در برابر تحریمها و فشارها)
	صدا و سیما - رسانه ها - تجربیات - تبدیل تهدید به فرصت - بروز و ظهور نقش افکار عمومی - آموزه های دینی - تجربیات جنگ - تجربیات ملل - مسئولیت پذیری اجتماعی	تبدیل اقتصاد مقاومتی به فرهنگ سازمانی	تبدیل اقتصاد مقاومتی به فرهنگ سازمانی	تبدیل اقتصاد مقاومتی به فرهنگ سازمانی	فرهنگ استقامت، رشد و مقاوم و منسجم بودن (حماسه)
	ترویج فرهنگ بهره وری و صرفه جوئی و اصلاح الگوی مصرف	طراحی و اجرا و حمایت عملی از طرح های اصلاح بهره وری	اصلاح هدفمندی و جامعیت آن و جلوگیری از شوک درمانی	اولویت تأمین مالی برای اصلاح تولید به سوی بهره وری بودجه ریزی عملیاتی در بخش دولت	مدیریت و اصلاح مصرف و افزایش بهره وری

! %! 8!) %%(%- (! (, * ! () % (

	%
	(!
	(!)
	(!!
	(! !
%	! ! !
%	% ! ! !
!	%!
!	%)
!	
2	% !
1	% ! ! %
8	!
1	! (
1	(
0	% , (!!
5	! ! !
0	%
8	! ! !
0	R&D !
9	! ! ! %

5)

R&D	%	%	%	% !	%	!	! (
				!	!	!	(% !	
!	!	!	!	!	!	!	!	!	!
!	!	!	!	!	!	!	!	!!	!
!	%	!	!	!		!	!		!
0	0	8	0	9		!	%	!	!
3	9	0	1	%		!	%	!	8
!	!	!	%	!		1	!	!	3

